

Kompetencje w pracy logopedy

W pracy terapeutycznej logopedy najważniejsze jest dążenie do osiągnięcia optymalnej efektywności stanowiącej o zawodowej i osobistej satysfakcji. Służą temu kompetencje zawodowe, czyli wiedza i umiejętności sensu stricto logopedyczne. Nie mniej istotne są inne kompetencje, które podnoszą skuteczność terapii. Efektywność procesu ukierunkowanego na uruchomienie komunikacji dziecka z opóźnionym rozwojem mowy jest wypadkową pracy terapeuty, aktywności rodzica i dziecka. Najwięcej odpowiedzialności i zaangażowania za jej przebieg, a także sukcesy i porażki, spoczywa na osobie logopedy. Osiągnięcie celów terapii jest realne, gdy oddziałuje na rodzica, aby wziął na siebie odpowiedzialność i aktywnie włączył się w pracę terapeutyczną. Oddziaływania terapeutyczne wymagają nakładu pracy i systematyczności, a pierwsze zauważalne efekty są widoczne po dłuższym czasie. Nawet u cierpliwych i zmotywowanych rodziców pojawia się zniechęcenie i powątpiewanie w skuteczność stosowanych przez logopedę metod i technik. Umiejętność wzmacniania rozumiana jako budowanie w rodzicu i dziecku poczucia sprawstwa, stanowi rozwiązanie w kierunku przeciwdziałania spadkowi zaangażowania rodziców, a w konsekwencji motywacji i aktywności logopedy. Kluczem do osiągnięcia sukcesu w terapii jest zbudowanie prawidłowej relacji terapeuty z rodzicem dziecka z opóźnionym rozwojem mowy opartym na cechach: komplementarność i symetryczność jako obopólna zgoda na wspólne decydowanie o ważności poruszanych tematów. Rodzic w domu kontynuuje sposób komunikowania się zalecany przez terapeutę, a on uwzględnia modyfikacje proponowane przez rodzica, rodzic na bieżąco dostarcza informacje, które pomagają w doborze odpowiednich ćwiczeń, terapeuta dba o systematyczne przekazywanie rodzicowi informacji o postępach dziecka. Zbieżność poziomów aktywności logopedy i rodzica, stwarzanie dobrej relacji opartej na dbałości o aktywność rodzica w kontakcie z logopedą przekłada się na zaangażowanie w codzienną pracę z dzieckiem, wzajemne zrozumienie, które przejawia się dążeniem do poznawania punktu widzenia drugiej strony, akceptacją doświadczanych trudności i słabości. Zaufanie względem siebie obu partnerów najistotniejsze dla procesu terapeutycznego jest bezwzględny warunkiem podążania za terapeutą w obszarach trudnych dla rodzica i skłania go do podejmowania wysiłku, przełamywania słabości i ograniczeń własnych i otoczenia.

Do zbudowania takiej relacji niezbędne jest stosowanie następujących pozazawodowych kompetencji :

1. Komunikowanie się czyli aktywne słuchanie, używanie komunikatów „Ja”, stosowanie pozytywnej informacji zwrotnej, wyrażanie konstruktywnej krytyki.

2. Asertywność czyli stawianie i szanowanie swoich i cudzych granic, wyrażanie własnego zdania, szanowanie opinii innych ludzi.

3. Empatia czyli patrzenie na problemy rodzica z jego perspektywy, wyczuwanie się w stany emocjonalne dziecka i rodzica.

4. Autorefleksja czyli umiejętność analizy swoich zachowań, podejmowanych działań i doświadczanych uczuć, wyciąganie wniosków , korygowanie błędnych decyzji. Jej warunkiem jest świadomość własnych mocnych stron i ograniczeń.

Każdy z terapeutów powinien posiadać wymienione kompetencje. Większy sukces odnoszą ci, którzy korzystają z nich w sposób świadomy i potrafią je doskonalić. Uczą się wyciągając wnioski z własnych doświadczeń, wzbogacają swój warsztat poprzez udział w szkoleniach nastawionych na trening tych kompetencji.

Joanna Żukowska